

Výběr tématu a práce s tématem

Zásady pro výběr tématu, techniky výběru tématu

Jak vybírat téma?

- ▶ **Empirické** – kladou nároky zejména na schopnost systematicky shromáždit empirické údaje (data z výzkumu), umět je sestavit, analyzovat a interpretovat.
- ▶ **Teoretické práce** – vhodné pro přemýšlivé typy, schopné analytického a abstraktního myšlení, schopné systematicky prostudovat spoustu informačních pramenů a vyvodit z nich závěry a ty pak zpracovat.
- ▶ Při výběru tématu je třeba brát v úvahu také **dostupnost odborné literatury a dalších informačních zdrojů**.
- ▶ **Výběr vedoucího práce** – jaký je ve vztahu ke studentům? Jak se mi s ním bude spolupracovat? Inspiruje studenty, pomáhá jim, nebo vše nechává na nich? Má spoustu práce, vede řadu dalších bakalářských a magisterských prací, takže ve výsledku nemá čas si práce pořádně přečíst?
- ▶ **Nespoléhejte na to, že někdo vybere téma za vás** – psát ho budete vy a pouze vy dokážete odhadnout své možnosti. Nechte si poradit, ale také o tématu sami přemýšlejte!

Zásady pro výběr tématu

Základní zásady: (Filka, 2002)

I. **Zpočátku je lépe zvolit téma širší** – je možné udělat si přehled o tématu z většího množství literatury a jiných informačních zdrojů. Na základě takto získaných informací téma pak konkretizovat a zaměřit se na zpracování jasně vymezené problematiky. Je třeba brát v úvahu, jestli:

Je literatura k tématu dostupná a použitelná – existuje-li k tématu dostatek informačních zdrojů, zda-li jsou dostupné (jsou v knihovnách či jiných institucích, kam máte přístup).

Je k dispozici odborník, který může vaši práci vést, tj. je na katedře/fakultě vyučující, který se tématem zabývá?

Zásady pro výběr tématu

Je téma v souladu se zaměřením oboru a specializace, kterou studujete?

Je téma přiměřené vašich schopnostem a možnostem? Není téma a z něj vyplývající výzkum příliš složitý a časově náročný? Máte dostatečné znalosti a dovednosti pro dané téma?

2. V dalším kroku **je třeba téma zúžit a blíže specifikovat**. Pokud **je téma příliš široké** nepodaří se vám zachytit jej v úplnosti a prokázat tak, že problematice rozumíte . Často se pak stává, že se na něco zapomenete, nebo zůstanete jen u povrchních úvah. Naopak **příliš úzce vymezené téma** nenaplní požadovaný rozsah práce a budete mít problém s dostupnou literaturou. Také by se vám mohlo stát, že se budete muset odchýlit od tématu, abyste naplnili rozsah práce.

Zásady pro výběr tématu

Zužování tématu:

- Je možné **na základě studia literatury, konzultací s vyučujícím**. **Cílem** je dostat téma pod kontrolu, a to jak rozsahem, tak i strukturou (tj. stanovit téma tak, aby bylo pro daného studenta zvládnutelné jak časově, tak i vzhledem k jeho dosavadním zkušenostem).
 - Je možné **redukovat počet zkoumaných předmětů, osob, sledovaných jevů** atd. (tj. místo původní snahy analyzovat metody výuky matematiky u neslyšících na všech stupních škol je možné se se zaměřit například pouze na základní školu),
 - Je možné **omezit rozsah výzkumu na kratší časové období, menší oblast, území** atd. (např. místo snahy zachytit vývoj učebnic používaných ve výuce češtiny pro neslyšící od počátku českého školství pro neslyšící je možné se zaměřit pouze na období po r. 1989, nebo pouze na školy na Moravě atd.)
-

Zásady pro výběr tématu

Zužování tématu – příklady:

Téma: Nanotechnologie

Zúžené téma: *Nanotechnologie v potravinách – Využití nanotechnologií pro ochranu životního prostředí*

Téma: Virální marketing

Zúžené téma: *Negativní aspekty virálního marketingu – Využití sociálních sítí pro virální marketing*

Zásady pro výběr tématu

Rozšiřování tématu je naopak **proces jeho zobecňování**.

Postupujeme opačně než u zužování tématu, tj. zaměřujeme se na větší počet zkoumaných objektů, na delší časové období nebo na větší území.

Téma: Majetkové poměry Elišky Rejčky před založením kláštera Aula Sanctae Mariae.

Rozšířené téma: Majetkové poměry Elišky Rejčky

Téma: Prevence a řešení šikany u žáků prvního stupně základních škol v Brně

Rozšířené téma: Prevence a řešení šikany u žáků základních škol v Brně

Téma: Metody reedukace dyslektických žáků základní školy v ČR po roce 1989

Rozšířené téma: Metody reedukace dyslektických žáků základní školy v ČR

Zásady pro výběr tématu

Upřesnění tématu vyžaduje:

- a) **upřesnění problematiky, kterou budete řešit.** Je možné např.
- *shromáždit a kriticky posoudit nové nebo dosud nezpracované podklady ke zvolenému tématu,*
 - *zkoumat a interpretovat určité prvky v díle nějakého autora,*
 - *interpretovat to, co jiní autoři napsali o díle nějakého autora, o jeho myšlenkách*
 - *prezentovat různá pojetí určité problematiky a jejich srovnání a zhodnocení,*
 - *samostatné pojednání o zvolené problematice*
- b) **stanovení cíle, kterého má student v práci dosáhnout** (např. ukázat, v čem je pro vzdělávání neslyšících vhodnější bilingvální metoda ve srovnání s ostatními metodami)
-

Zásady pro výběr tématu

Nevhodně zvolená témata:

- Téma, které **vede k příliš banálním výsledkům** (je možné si je snadno domyslet i bez výzkumu),
- Téma, které **je teprve ve stádiu řešení, nebo téma právě diskutované** - pro příliš nové nebo aktuální téma nebývá dostatek dostupné literatury,
- Téma, které **neposkytuje dostatečný prostor pro tvůrčí přínos studenta**,
- Téma vyloženě polemické nebo příliš konfrontační (působí zbytečné napětí a vyvolává konflikty),

Zásady pro výběr tématu

- Téma **problematické kvůli morálním nebo etickým aspektům** (týká se dosud žijících osob, vyžaduje konat nedovolené experimenty atd.)
- Téma, jehož zpracování **je podmíněno předchozím zpracováním jiných témat, nebo těsně navazující na jiné téma tak, že se nedá zpracovat samostatně,**
- Téma **přesahující schopnosti studenta nebo neodpovídá jeho zaměření.**

Techniky pro výběr tématu

Uvedení tématu otázkou

- problém, který chcete řešit, si **ujasněte pomocí otázky /otázek,**
- otázky vám **pomáhají ujasnit si myšlenky a podívat se na téma z více úhlů** pohledu
- sami si tak můžete ujasnit, **nakolik tématu rozumíte a jste schopni o něm přemýšlet, kolik toho o tématu víte.**

Příklad tématu: Prevence šikany na základních školách

Otázky:

Snižuje prevence šikany procento šikanovaných dětí na ZŠ?

Jaké jsou vhodné formy prevence?

Jaká je současná situace na základních školách?

Existují nějaké oficiální preventivní programy nebo je aktivita ponechána výhradně na školách?

Techniky pro výběr tématu

Metoda 5W1H

Who – **Kdo** – *Kdo se tématem zabývá? Kdo o tématu mluvil jako první?*

What – **Co/Jaký** – *Co je přesně předmětem mého bádání?*

Where – **Kde** – *Kde problém vznikl?*

When – **Kdy** – *Kdy se o tématu mluvilo naposledy, jde o téma aktuální nebo zastaralé?*

Why – **Proč** – *Proč je důležité o tématu psát?*

How – **Jak** – *Jak lze na problém nahlížet, jinak než je běžné?*

Otázky je možné různě upravovat v závislosti na tématu.

Seznam použité a doporučené literatury:

- FILKA, J. *Metodika tvorby diplomové práce: praktická pomůcka pro studenty vysokých škol*. I. vyd. Brno : Knihař, 2002. 223 s. ISBN 80-86292-05-3,
- How to solve a Problem [online]. Last edited: June 30, 2012. [cit. 30. 11. 2012]. Dostupné z www: <
<http://www.wikihow.com/Solve-a-Problem> >.
- NEKUDA, J. - SLANÝ A. *O metodice zpracování bakalářských a diplomových prací v ekonomických oborech a vhodných informačních zdrojích*. I. vyd. Brno : Masarykova univerzita, 1996. 97 s. ISBN 80-210-1446-6.

